

بررسی تطبیقی صلاحیت‌های چهارگانه جزای بین‌الملل در نظام حقوقی ایران و اوکراین

علی پایدارفرد^۱، جواد نادری عوج بغزی^۲، احمد رضا امتحانی^۳

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه مفید، قم، ایران (نویسنده مسئول)

۲. دانش‌آموخته سطوح عالی حوزه علمیه قم - دانشجو کارشناسی ارشد دانشگاه مفید، قم، ایران.

۳- دانشجو کارشناسی ارشد دانشگاه مفید، قم، ایران.

چکیده

اصولا کشورها در مواد ابتدایی قوانین کیفری خود، پس از اشاره به تعریف جرم و اصول کیفری، نظیر اصل مهم «قانونی بودن جرایم و مجازات‌ها» به بحث «صلاحیت‌ها یا قلمرو مکانی»، می‌پردازند که اشاره بدوی به این مبحث در قوانین جزایی، خود دال بر اهمیت آن در جوامع و مقننین آن‌ها است که همواره با چالش‌های مختلفی همراه هست و مبحث مهم حقوق جزای بین‌الملل را دربر می‌گیرد؛ در این نوشتار، قوانین جزایی مربوط به صلاحیت‌های مکانی کشور اوکراین تبیین شد و در مسائل مهم با قانون مجازات اسلامی کشور ایران، مقایسه شده است؛ در این مقاله، به ترتیب وفق مواد قانون مجازات کشور اوکراین (مواد ۶ تا ۱۰)، هریک از صلاحیت‌های سرزمینی، شخصی، واقعی و جهانی، بررسی و مباحث مرتبط با قانون مجازات اسلامی کشور ایران با آن تطبیق داده شده است و در موارد لازم به قوانین خاص کشور اوکراین رجوع کرده‌ایم تا به‌درستی بتوانیم به تحلیل تطبیقی صلاحیت‌های مکانی در قوانین کیفری این کشور، دست یابیم.

واژه‌های کلیدی: صلاحیت‌ها، سرزمینی، شخصی، واقعی، جهانی، ایران، اوکراین.

۱. مقدمه

بیشتر کشورها درخصوص صلاحیت‌های چهارگانه مکانی خویش در مباحث کیفری، قواعد و مقرراتی دارند که تمام یا بعضی از آن‌ها از قواعد و مقررات بین‌المللی تبعیت می‌کند؛ کشور اوکراین نیز درخصوص صلاحیت‌های چهارگانه مکانی خود، یعنی سرزمینی، شخصی، واقعی و جهانی، قواعد و مقرراتی را در قانون مجازات (فصل دوم - مواد ۶ تا ۱۰)، وضع نموده است. در این مقاله هر یک از این مواد که دربردارنده صلاحیت‌های مکانی مزبور هستند را تحلیل و بعضاً با قانون مجازات اسلامی کشور ایران تطبیق خواهیم نمود.

در این پژوهش، ابتدا اصل مهم سرزمینی این کشور را که در ماده ۶ قانون مجازات این کشور جرم‌انگاری شده، تبیین نموده و سپس اصل صلاحیت شخصی را به دو نحو تابعیت فعال و منفعل (مندرج در مواد ۷ و ۹ این قانون) بررسی خواهیم کرد؛ در دو قسمت انتهایی مقاله در خصوص دو صلاحیت مهم واقعی و جهانی (به ترتیب وفق مواد ۸ و ۱۰ آن قانون)، اشاره خواهیم نمود.

سوال اصلی مقاله این است که صلاحیت‌های چهارگانه مکانی در قانون مجازات کشور اوکراین چیست؟ بررسی مواد فوق سبب حل این سوال خواهد شد؛ روش تحقیق این پژوهش، توصیفی-تحلیلی است.

۲. صلاحیت سرزمینی

اصل صلاحیت سرزمینی از مهم‌ترین اصول صلاحیت‌های چهارگانه کیفری است که از بدو تأسیس دول بوده است. [۱] اصل اخیر از طرفداران زیاد حقوقی و فلسفی نظیر منتسکیو برخوردار است. [۲] در قانون مجازات کشور اوکراین، در فصل دوم، از ماده شش تا ماده دهم، در خصوص قلمروی مکانی کشور اوکراین، جرم‌انگاری صورت گرفته است، که در ذیل به شرح آن‌ها می‌پردازیم: ماده ۶. اعمال قانون در مورد مسئولیت کیفری در رابطه با تخلفات (جرایم) صورت‌گرفته در قلمرو اوکراین، (به شرح زیر است):

۱. هر فردی که جرم خود را در قلمرو اوکراین مرتکب شده‌است، تحت این قانون مجرم شناخته می‌شود.
۲. جرم در صورتی که شروع، تداوم، تکمیل و یا قطع آن در قلمرو اوکراین صورت‌گرفته باشد، (تحت این قانون مجرم شناخته می‌شود).

۳. فرض بر این است که اگر مباشر جرم و یا حداقل یکی از هم‌دستان وی در قلمرو اوکراین جرم انجام داده باشد، این جرم در قلمرو اوکراین محسوب می‌گردد.

۴. در جایی که یک مامور دیپلماتیک یک کشور خارجی یا شهروند دیگری که تحت قوانین اوکراین یا معاهدات بین‌المللی، موافقت با تأثیر الزام‌آور آن از سوی دادگاه اوکراین اعطا شده است، به جرم خیانت به قلمرو اوکراین، مجرم شناخته نشود، مساله مسئولیت جزایی او باید به طور دیپلماتیک حل و فصل شود.»

در این فصل، قانون‌گذار اوکراین، در ماده ششم، از اصل صلاحیت سرزمینی بودن در خصوص جرایم سخن گفته و در بند نخست این ماده بیان داشته است که تمامی افرادی که در قلمرو اوکراین، جرم انجام دهند، تحت قانون اوکراین مجرم خواهند بود؛ در این بند، قانون‌گذار اوکراین، از عبارت «هر» استفاده کرده که تمام افراد اعم از شهروندان و غیر شهروندان اوکراین را شامل می‌شود. هم‌چنین، در این بند، به‌نظر می‌رسد که منظور از قلمرو با توجه به اطلاق عبارت، قلمروی زمینی، دریایی و هوایی کل کشور اوکراین را شامل می‌شود.

در بند (۲) ماده به صورت صریح شرط شده شده است که اگر جرم در کشور اوکراین آغاز شده باشد، تداوم و استمرار داشته، قطع و یا تکمیل شده باشد، کشور اوکراین صالح به رسیدگی است؛ بنابراین، اگر صرفاً شروع به عملیات اجرایی جرم در اوکراین رخ دهد یا جرم در کشور دیگری باشد ولی در اوکراین تداوم و استمرار داشته باشد و یا قطع و تکمیل آن جرم در کشور اوکراین رخ دهد، این کشور صالح به رسیدگی است.

در کشور ایران، در قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۹۲)، در ماده ۴ نیز به مورد فوق اشاره شده است و در این ماده آمده است: «هرگاه قسمتی از جرم یا نتیجه‌ی آن در قلمرو حاکمیت ایران واقع شود در حکم جرم واقع شده در جمهوری اسلامی ایران است.» که این مورد مکمل اصل صلاحیت سرزمینی است.

در خصوص بحث معاونت در جرم، براساس ماده فوق قانون ایران حاکم خواهد بود؛ البته اگر مباشر اصلی قابل مجازات نباشد، معاون نیز به تبع او نبایستی محاکمه گردد؛ در این خصوص آمده است که اگر به عنوان نمونه بزه اصلی در کشور ایران انجام شود ولی معاونت آن در خارج مثلاً کشور اوکراین تجلی یافته باشد، قانون ایران برای بزه معاون حاکم است. [۳]

عده‌ای از حقوق‌دانان فرانسوی بر این معتقدند که اگر بزه اصلی در آن کشور رخ داد و معاونت در خارج از آن تجلی یافت، معاون نیز در فرانسه قابل مجازات است. [۴]

بند (۳) این ماده، صراحتاً کشور اوکراین را در صورتی صالح به رسیدگی می‌داند که مباشر یا حداقل یکی از هم‌دستان وی در اوکراین جرمی را انجام داده باشند؛ بنابراین، می‌توان گفت که غیر از مباشر اصلی جرم، شریک و یا معاون وی نیز اگر بخشی از جرم را در اوکراین انجام داده باشند در حکم ارتکاب جرم در اوکراین فرض خواهد شد و این کشور صالح به رسیدگی است.

در بند آخر این ماده، باید گفت که قانون‌گذار اوکراین، با ذکر عبارت «... یا شهروند دیگری که ... موافقت با تاثیر الزام‌آور آن از سوی دادگاه اوکراین اعطا شده است ...» بیان می‌دارد که این مورد مخصوص مأموران دیپلماتیک غیر اوکراینی نیست و هم‌چنین، این بند، صراحتاً حل این مسأله را به صورت دیپلماتیک دانسته است.

۳. صلاحیت شخصی

در این قسمت در خصوص صلاحیت شخصی کشور اوکراین (تابعیت فعال و منفعل) در قوانین کیفری آن می‌پردازیم که در برخی از موارد، آن‌ها را با قانون مجازات اسلامی نیز مقایسه کرده‌ایم.

۱.۳. صلاحیت شخصی (تابعیت فعال)

در خصوص صلاحیت شخصی (تابعیت فعال)، قانون مجازات اوکراین و ایران، موادی را وضع کرده‌اند که در ادامه به آن‌ها می‌پردازیم.

ماده ۷ (قانون مجازات اوکراین): اعمال قانون در مورد مسئولیت جزایی در رابطه با جرایم ارتكابی از سوی شهروندان اوکراین و یا افراد بدون تابعیت در خارج از اوکراین، (به شرح زیر است):

۱. شهروندان اوکراین و افراد بدون تابعیت به طور دائم ساکن در اوکراین که مرتکب جرمی در خارج از کشور شده اند، طبق این قانون دارای مسئولیت کیفری خواهند بود، مگر اینکه در معاهدات بین المللی اوکراین، غیر از این صورت مقرر شده باشد و یا موافقت به اثر الزام آور آن توسط دادگاه‌های اوکراین اعطا شده است.

۲. در مواردی که اشخاص مذکور در بند اول این ماده تحت مجازات کیفری برای ارتكاب جرایم مرتکب شده در خارج از اوکراین قرار بگیرند، به سبب آن جرائم، (مجدداً) در اوکراین مجازات نخواهد شد.»

بند نخست این ماده در خصوص افرادی که یا شهروند کشور اوکراین هستند و یا افرادی هستند که اقامت دائم این کشور را دارند، بیان می‌دارد که در صورتی که خارج از قلمروی اوکراین مرتکب جرمی شوند، مطابق قانون مجازات کشور اوکراین محاکمه و مجازات خواهند شد؛ بدیهی است که باید جرم ارتكابی بر اساس قانون اوکراین جرم باشد و وقتی در کشور دیگر محاکمه می‌شوند یعنی در آن کشور نیز عمل فرد جرم بوده است؛ در ادامه این بند، دو شرط برای اجرای این بند آورده است:

۱. شرط قانونی و بین‌المللی: باتوجه به موضوع جرم ارتكابی افراد مشمول این بند، در معاهداتی که اوکراین آن را پذیرفته، خلاف این بند توافق شده باشد، بند مذکور اجرا نخواهد شد و مطابق معاهده و قواعد بین‌المللی عمل خواهد شد.

بند نخست این ماده، اشاره به اصل صلاحیت شخصی (اصل تابعیت فعال) دارد و علاوه بر تابعین خود، افرادی که اقامت دائم اوکراین را دارند را نیز شامل می‌شود، اما در قانون مجازات اسلامی ایران، در ماده ۷، فقط اتباع ایرانی را مشمول صلاحیت شخصی (اصل تابعیت فعال) می‌داند.

۲. شرط قضایی: باتوجه به موضوع جرم ارتكابی افراد مشمول این بند، در صورتی که دادگاه‌های اوکراین «موافقت با شرط الزام‌آور» را در آن خصوص اعلام کرده باشند، این قانون صالح به رسیدگی نیست.

بند دوم ماده فوق اشاره به یکی از اصول حقوق جزا یعنی اصل منع محاکمه مجدد دارد و بیان می‌دارد که افراد مشمول بند نخست این ماده اگر در کشور دیگر به سبب جرم ارتكابی مجرم شناخته شده و مجازات شوند و پس از اجرای مجازات به کشور اوکراین بازگردند، بار دیگر به سبب همان جرمی که مجازات آن‌را گذرانده‌اند مجازات نمی‌شوند.

نکته‌ای که در خصوص این بند می‌توان بیان داشت، این است که عمل افراد مشمول این ماده، همان‌طور که در کشور دیگر جرم بوده و سبب آن مجازات شده‌اند، مطابق قانون مجازات کشور اوکراین نیز جرم باشد و اگر غیر از این صورت باشد که اساساً فرد در اوکراین سبب فعل یا ترک فعل ارتكاب خود مجازات نخواهد گشت و ذکر این بند در قانون اوکراین لغو خواهد گشت.

۲.۳. صلاحیت شخصی (تابعیت منفعل)

در این قسمت درخصوص صلاحیت شخصی (تابعیت منفعل) این کشور، نکات لازم را بیان خواهیم نمود؛ ماده ۹ قانون مجازات اوکراین بیان می‌دارد: «پیامدهای قانونی محکومیت خارج از اوکراین (به شرح زیر است):

۱. حکم صادره توسط یک دادگاه خارجی ممکن است در نظر گرفته شود که در آن یک شهروند اوکراین، یک تبعه خارجی، یا یک فرد بدون تابعیت با ارتكاب جرم در خارج از اوکراین محکوم شده است و یک جرم جزایی دیگر در قلمرو اوکراین مرتکب شده است.

۲. در پی بند اول این ماده، تکرار جرم جزایی، یا محکومیت یا هر گونه عواقب قانونی دیگر قضاوت توسط یک دادگاه خارجی باید در طبقه‌بندی هر گونه جرم کیفری جدید، تعیین مجازات، در تخلیه مسئولیت کیفری یا مجازات در نظر گرفته شود.» این ماده، به صورت کلی و خلاصه، یکی از اصول حقوق جزای بین‌الملل یعنی اصل صلاحیت شخصی (اصل تابعیت منفعل) را بیان می‌کند؛ مطابق مواد فوق، کسانی که شهروند و تبعه‌ی کشور اوکراین نباشند و یا اقامت دائم کشور اوکراین را نداشته باشند، بیگانه تلقی می‌گردند و این ماده بیان می‌دارد که هرگاه، بیگانگان، در خارج از کشور اوکراین و مطابق قانون مجازات آن (اوکراین)، جرمی علیه شهروندان اوکراینی انجام دهند، مطابق این قانون مجرم شناخته می‌شوند و کشور اوکراین خود را صالح به رسیدگی می‌داند؛ یعنی در ارتكاب جرم، وجود یک عنصر خارجی و تبعه‌ی اوکراین در کشور دیگر، به نحوی باشد که بر اساس قوانین اوکراین جرم تلقی گردد.

مقتن اوکراین، در بند دوم این ماده اصل منع محاکمه مجدد را می‌پذیرد و اگر در کشور دیگر افراد فوق محاکمه شوند و مجازات خود را گذرانده باشند، کشور اوکراین، در تعیین مجازات آن‌ها باید مجازات‌های سابق را لحاظ کند. در ق.م.ا ایران نیز، این مورد در خصوص جرایم تعزیری وجود دارد.

۴. صلاحیت واقعی

ماده ۸ قانون مجازات اوکراین درخصوص این صلاحیت بیان می‌دارد: «اعمال (مجازات این) قانون در مورد مسئولیت جزایی در رابطه با جرائم ارتكابی از اتباع خارجی یا افراد بدون تابعیت خارجی در خارج از اوکراین، چه کسی که به طور دائم در اوکراین ساکن است و چه کسی که در اوکراین تحت این قانون قرار دارد، (به این شرح است که) هر یک از جرایم جدی خاص علیه حقوق و آزادی‌های شهروندان اوکراین و یا (کشور) اوکراین، طبق این قانون و معاهدات بین‌المللی، انجام گیرد.»

این ماده، نمایانگر یک اصل از حقوق جزای بین‌الملل است که به طور خلاصه بیان شده است و آن اصل، صلاحیت واقعی یا واقعی بودن قوانین جزایی است که اصل حمایتی یا حفاظتی نیز نامیده می‌شود: این ماده از عبارت «جرائم جدی خاص» مطابق قانون اوکراین را ذکر کرده که با رجوع به سایر مواد و طبقه‌بندی جرائم، منظور از جرائم جدی خاص تا حدودی مشخص می‌شود اما اگر این موارد همانند ماده ۵ ق.م.ا ایران محصور می‌شد، دقیق‌تر بود و جای تفسیر وجود نداشت.

این ماده در واقع تمامی افراد، اعم از تابعین اوکراین و کسانی که اقامت دائم این کشور را دارند و غیر تابعین را شامل می‌شود و این جرائم باید علیه آزادی و حقوق شهروندان و یا کشور اوکراین باشد و یا در معاهدات بین‌المللی جزء جرائم خاص جدی تلقی گردد؛ همان‌طور که در فوق ذکر شد، این مورد، بسیار کلی بیان شده است.

هدف از وضع چنین ماده‌ای همان‌گونه که در خود ماده فوق ذکر شده است، حمایت و حفاظت دولت یک کشور بر حقوق و آزادی‌های شهروندان آن جامعه و حفظ تمامیت ارضی، دریایی و هوایی آن کشور است و بدیهی است که جرائم خاص و مهم جدی هر کشور و معاهدات بین‌المللی، مجزا و معمولاً با تشدید مجازات، جرم‌انگاری و اعلام شود.

همان‌طور که گذشت، قانون مجازات اسلامی ایران نیز در خصوص این صلاحیت در ماده ۵، مصادیق آن‌ها را تصریح نموده است که جهت تطبیق لازم است خواننده به آن رجوع کند؛ لازم به ذکر است در خصوص یکی از توجیهات بر این اصل یعنی دفاع مشروع توضیح دهیم؛ وفق این نظریه، یک نوع از بزه‌ها که از طرف اتباع یک کشور و یا یک بیگانه در خارج از آن کشور رخ می‌دهد نمی‌تواند بی قید و شرط باشد؛ واکنش کیفری علیه آن‌ها را دفتع مشروع می‌نامیم که این واکنش که وجه خویش‌بینی دارد لازم است؛ چون کشوری که تهدید شده است و منافع حیاتی آن به خطر افتاده است نمی‌تواند یا شاید بهتر است بگوییم که در خیلی از مواقع نمی‌خواهد که آن‌را حامی خود بداند و از این‌رو است که به وجه دفاعی و برتری آن نسبت به دیگر صلاحیت‌ها می‌رسیم. [۵]

۵. صلاحیت جهانی

ماده ۱۰ قانون مجازات اوکراین، به صلاحیت جهانی اشاره کرده است؛ در این ماده آمده است: «استرداد شخص متهم به جرم و کیفر محکوم به جرم (به شرح زیر است):

۱. شهروندان اوکراین و افراد بدون تابعیت به طور دائم ساکن در اوکراین، که مرتکب جرائم جنایی در خارج از کشور شده اند، برای پیگرد کیفری و محاکمه، به یک کشور خارجی منتقل نمی‌شوند.
۲. اتباع خارجی که جرائم جنایی در قلمرو اوکراین مرتکب شده‌اند و به جهت این جرائم، (وفق) این قانون محکوم شده‌اند ممکن است بر اساس معاهدات بین‌المللی اوکراین، برای تحمل مجازات‌های خود جهت جرائم ارتكابی به ایالتی که اتباع آن‌جا هستند، منتقل می‌شوند.

۳. اتباع بیگانه یا افراد بدون تابعیت که به طور دائم در اوکراین اقامت ندارند و در خارج از کشور مرتکب جنایاتی شده‌اند و (اکنون) در قلمرو اوکراین اقامت دارند، ممکن است برای پیگرد کیفری و محاکمه به یک کشور خارجی تحویل داده شوند یا به حبس منتقل شوند. چنین استرداد یا انتقال توسط معاهدات بین‌المللی اوکراین فراهم می‌شود.»

این ماده، نحوه‌ی استرداد متهمین و محکومین به جرم را تبیین می‌کند؛ در بند نخست ماده آمده است که چه شهروندان اوکراین و چه کسی که تابعیت اوکراین را ندارد اما اقامت دائم در اوکراین را دارند اگر در خارج از کشور جرمی مرتکب شوند، کشور اوکراین فقط خود را صالح به رسیدگی می‌داند؛ بنابراین، همان‌طور که قبلاً بیان شد، کشور اوکراین، در خصوص اصل تابعیت فعال، فقط خود را صالح به رسیدگی می‌داند و این بند، صراحتاً حق انتقال شهروندان و یا کسانی که اقامت دائم در اوکراین را دارند، سلب می‌کند؛ البته شروط آن در توضیحات ماده ۷ قبلاً تبیین شد.

بند دوم و سوم این ماده، می‌توان گفت، به‌نوعی از اصل صلاحیت جهانی (بین‌المللی) سخن گفته و افراد غیر اوکراینی (اعم از غیر شهروندان و کسانی که اقامت دائم این کشور را ندارند) را اگر پس از ارتکاب جرم «طبق قانون اوکراین و معاهدات

بین‌المللی» در خارج از اوکراین به اوکراین بازگردند، فقط در صورت وجود معاهده یا معاهدات بین‌المللی در آن خصوص، اوکراین مجرم را به آن کشور باز می‌گرداند و بیگانگانی که داخل قلمروی اوکراین مرتکب جرمی شوند (وفق قانون اوکراین)، ممکن است در صورت وجود مقرر و معاهدات بین‌المللی برای محاکمه، به کشور خودشان منتقل شوند.

ممکن است بین کشورها جهت صلاحیت کیفری، موافقت‌نامه‌هایی وجود داشته باشد و بر اساس آن عمل گردد؛ مثلاً میان کشور ایران و اوکراین، موافقت‌نامه‌ای تحت عنوان «موافقت‌نامه کشتیرانی تجاری ایران و اوکراین»، وجود دارد که مصوب ۱۳۷۴/۲/۲۴، است؛ بند ۲ ماده ۱۳ موافقت‌نامه فوق، به این شرح است: «مقامات صلاحیت‌دار هر یک از دو طرف متعاقد نباید در امور کیفری مربوط به جرائمی که در عرشه کشتی تحت پرچم طرف دیگر به هنگام توقف در بندر روی می‌دهد، خود را واجد صلاحیت کیفری بدانند مگر در موارد زیر: ... د) هنگامی که جرم توسط اتباع کشور پذیرنده یا علیه ایشان ارتکاب یافته باشد ...» [۶]

در خصوص اصطلاحات به کار رفته در این تحقیق، می‌توان از قانون «وضعیت حقوقی بیگانگان و افراد بی‌تابعیت» که در اوکراین به تصویب رسیده، استفاده کرد؛ در زیر، دو عبارتی که در این تحقیق بسیار استفاده شده، برگرفته از قانون مذکور، تشریح شده است (هر چند، در اسناد و قواعد بین‌المللی از آن‌ها تعریف به عمل آمده است):

۱. تبعه خارجی: شخصی که شهروند اوکراین نیست و دارای تابعیت از دولت یا ایالت‌های دیگر است.
 ۲. شخص بدون تابعیت: شخصی که طبق قانون قابل اجرا، توسط هیچ یک از ایالات به عنوان شهروند، شناخته نمی‌شود.
- قانون مجازات اسلامی نیز در خصوص صلاحیت جهانی در ماده ۹، بیان کرده است که: «مرتکب جرایمی که که موجب قانون خاص یا عهدنامه‌ها و مقررات بین‌المللی در هر کشوری یافت شود در همان کشور محاکمه می‌شود، اگر در ایران یافت شود طبق قوانین جزایی جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می‌گردد.»

۶. نتیجه‌گیری

هر یک از کشورها، دارای قواعد و مقرراتی در خصوص حقوق جزای بین‌الملل هستند و آن‌را در قانون مجازات خود بیان کرده‌اند؛ کشور اوکراین نیز در مواد ۶ تا ۹ قانون مجازات خود، اصول حقوق جزای بین‌الملل را جهت حفظ آزادی و حقوق شهروندان و کشور خود به کار برده و انجام آن‌ها را در راستای قواعد و مقررات و معاهدات بین‌المللی قرار داده است و در ماده دهم قانون مذکور، نحوه‌ی استرداد مجرمینی را که پس از ارتکاب جرم در اوکراین وجود دارند را بیان کرده است.

در راستای اجرای این مواد و مقررات بین‌المللی (صلاحیت‌های بین‌المللی کیفری و نحوه‌ی استرداد مجرمین) ممکن است میان کشور اوکراین و سایر کشورها موافقت‌نامه‌هایی در زمینه‌های مختلف وجود داشته باشد که در این تحقیق به یک مورد آن اشاره شد؛ که هر یک از این کشورها پس از امضای این موافقت‌نامه‌ها خود را موظف به رعایت مفاد آن در چارچوب قانون داخلی و قواعد بین‌المللی می‌دانند.

قانون مجازات اوکراین در خصوص صلاحیت‌های مهم جزای بین‌الملل به صورت خلاصه مقرراتی را وضع کرده و در موارد مهم مانند منع محاکمه مجدد، صراحتاً به تشریح آن پرداخته است و اجرای هر یک را به طور کلی مشروط به عدم تخلف از معاهدات و قواعد بین‌المللی دانسته و در برخی از موارد، مانند صلاحیت واقعی، بسیار کلی سخن گفته است.

منابع و مراجع

۱. پوریافرانی، ح. (۱۳۹۸)، "حقوق جزای بین‌الملل"، تهران، جنگل، ۱۵.
۲. حسینی‌نژاد، ح. (۱۳۷۳)، "حقوق کیفری بین‌الملل"، تهران، میزان، ۴۲-۴۳.
۳. صانعی، پ. (۱۳۷۱)، "حقوق جزای عمومی"، جلد دوم، تهران، گنج دانش، ۸۵، نیز، محسنی، م. (۱۳۷۶)، "دوره حقوق جزای عمومی"، جلد سوم، تهران، گنج دانش، ۱۳۷-۱۳۸.
۴. گاستون، ا. لواسور، ژ و بولک، ب. (۱۳۷۷)، "حقوق جزای عمومی"، جلد اول، ترجمه حسن دادبان، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، ۴۱۹.
۵. علی‌آبادی، ع. (۱۳۷۰)، "حقوق جنائی"، جلد سوم، تهران، فردوسی، ۱۴۲.
۶. خالقی، ع. (۱۳۹۵)، "جستارهایی از حقوق جزای بین‌الملل"، تهران، شهر دانش، ۸۹.